

Mesurar la cultura: dues arquitectures d'indicadors en tensió

Published by [Interacció](#) [1] on 12/12/2012 - 16:55 | Last modification: 20/04/2026 - 10:57

Els dos estudis situen la mesura de la cultura en un terreny metodològic que no és neutre ni merament tècnic. Tant el sistema desenvolupat per l'Observatoire de la culture et des communications du Québec com el marc europeu d'ESSnet-Culture parteixen d'una mateixa necessitat: dotar les polítiques culturals d'eines de coneixement comparables i operatives. Ara bé, el punt de partida ja conté una decisió forta: què es considera cultura i, sobretot, què es pot mesurar sense reduir-la.

En el cas del sistema quebequès, l'aposta és construir un model estructurat en dimensions que permetin entendre el desenvolupament cultural com un procés social complex. L'indicador no és només una dada, sinó una mesura situada dins d'un marc interpretatiu que li dona sentit. Aquesta distinció és clau: no tota estadística és un indicador, perquè només ho és quan s'inscriu en una pregunta sobre el fenomen cultural. El model s'organitza en quatre grans dimensions: recursos, sistema d'emissió, productes i públics que intenten captar les condicions de circulació dels béns simbòlics. La cultura es defineix aquí com un sistema de reproducció simbòlica, i els indicadors no en mesuren els continguts, sinó les condicions materials i socials que la fan possible.

Aquest plantejament té una conseqüència rellevant: assumeix explícitament els límits de la mesura. El desenvolupament cultural travessa tota la societat, però el sistema d'indicadors només pot capturar-ne una part. Aquesta consciència de parcialitat evita presentar els indicadors com una representació total, i els situa com una eina per aproximar-se a processos més amplis.

El marc europeu d'ESSnet-Culture parteix d'un problema diferent: la manca d'harmonització entre estats. Aquí la prioritat no és tant construir un model interpretatiu com establir un llenguatge comú que permeti produir dades comparables. El repte és doble: definir el camp cultural i fer compatibles metodologies molt diverses. La cultura es defineix operativament com un conjunt d'activitats basades en valors culturals o expressions artístiques, incloent tant activitats de mercat com no mercat. Aquesta definició amplia el perímetre i incorpora sectors que tradicionalment quedaven fora, com la publicitat o l'artesanía.

El sistema europeu organitza el camp cultural en dominis (patrimoni, arts, audiovisual, etc.) i funcions (creació, producció, difusió, educació), amb l'objectiu de fer-lo compatible amb classificacions estadístiques existents. La lògica és clarament instrumental: generar dades comparables per informar polítiques i avaluar impactes, especialment econòmics i d'ocupació. Aquesta orientació respon també a una demanda política explícita de mesurar el pes de la cultura en termes de PIB, ocupació o despesa.

La tensió entre ambdós enfocaments és evident. El model quebequès posa l'accent en el sentit dels indicadors i en la seva inserció en una teoria del desenvolupament cultural. El model europeu prioritza la comparabilitat i la producció de dades harmonitzades, encara que això impliqui simplificar o estabilitzar definicions en un camp en transformació constant. En un cas, el risc és la complexitat i la dificultat d'operacionalització. En l'altre, el risc és la reducció del fenomen cultural a allò que és estadísticament tractable.

El punt de trobada es troba en el reconeixement que la cultura no es deixa capturar fàcilment per instruments quantitius. Tots dos estudis insisteixen, de maneres diferents, que els indicadors no mesuren la cultura en si mateixa, sinó determinades condicions, pràctiques o efectes. Aquesta distinció no és menor: delimita el que les polítiques poden veure i, per tant, el que poden governar.

En aquest sentit, els indicadors culturals no són només eines tècniques. Són dispositius de lectura que configuren el camp cultural com a objecte de política. La seva construcció no resol el problema de mesurar la cultura, sinó que el reformula en termes operatius. I és en aquesta reformulació on es decideix, en gran part, què compta com a cultura i què queda fora del marc de decisió.

Xarxa Europea d'Estadístiques sobre Cultura (ESSnet-Culture)

[The final report of the European Statistical System network on culture ESSnet \[2\]](#)

Observatori de la Cultura i la Comunicació del Quebec (OCCQ)

[Système d'indicateurs de la culture et des communications du Québec. première partie \[3\] \(2007\)](#)

[Le système d'indicateurs de la culture et des communications au Québec Deuxième partie \[4\] \(2012\)](#)

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Tags: polítiques culturals

Tags: governança cultural

Tags: avaluació de polítiques culturals

Tags: recerca cultural

Tags: valor públic de la cultura

- [5]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2012/mesurar-la-cultura>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://cercles.diba.cat/documentsdigitals/pdf/E140074.pdf>

[3] <http://cercles.diba.cat/documentsdigitals/pdf/E070003.pdf>

[4] <http://cercles.diba.cat/documentsdigitals/pdf/E140077.pdf>

[5] <https://interaccio.diba.cat/node/3064>